5 Απριλίου 1897

**Η ήττα «του ‘97»**

Στα 1896, ο πρωθυπουργός Θεόδωρος Δηλιγιάννης (1820 - 1905) ήταν ευτυχισμένος άνθρωπος. Ο αντίπαλός του, Χαρίλαος Τρικούπης, είχε εκμηδενιστεί στις εκλογές του 1895 και είχε φύγει στο εξωτερικό. Κι ενώ ο θανάσιμος αντίπαλός του πέθαινε ( *βλ. 11.8.1875* ), ο ίδιος ζούσε τον θρίαμβο του να είναι το κεντρικό πρόσωπο της γης καθώς τον ίδιο μήνα, αναβίωναν στην Αθήνα οι Ολυμπιακοί αγώνες. Εκείνο που τάραζε την ευφορία ήταν η εξέγερση στην Κρήτη, όπου οι Τούρκοι φορολογούσαν άγρια και τρομοκρατούσαν τους χριστιανούς. Η εξέγερση καταλάγιασε όταν οι μεγάλες δυνάμεις επέβαλαν στην Οθωμανική αυτοκρατορία να σεβαστεί το Χάτι Χουμαγιούν (
*βλ. 9.11.1866*
) με ακόμα πιο ευνοϊκούς όρους.

Η ανάπαυλα στην Κρήτη δεν κράτησε πολύ. Τον Ιανουάριο του 1897, σφαγές χριστιανών από τους Τούρκους οδήγησαν σε γενικευμένη επανάσταση. Ο Δηλιγιάννης έσπευσε να καρπωθεί το πολιτικό όφελος από μια ένωση της μεγαλονήσου κι έστειλε εκεί στρατιωτικές δυνάμεις. Έφτασαν στην Κρήτη τον Φεβρουάριο, με αρχηγό τον συνταγματάρχη Τιμολέοντα Βάσσο, υπασπιστή του βασιλιά Γεώργιου. Ο ελληνικός στρατός κυρίευσε το νησί, εκτός από τις τρεις μεγάλες πόλεις, τις οποίες κατέλαβαν στρατεύματα των μεγάλων δυνάμεων.

Στις 5 Απριλίου (18, με το νέο ημερολόγιο) του 1897, η Τουρκία κήρυξε τον πόλεμο στην Ελλάδα. Ο Δηλιγιάννης δέχτηκε την πρόκληση. Φανταζόταν νέο Εικοσιένα. Όμως, η Ελλάδα ήταν απαράσκευη, με ανοργάνωτο στρατό. Οι Τούρκοι μπήκαν στη Θεσσαλία και νίκησαν. Οι Έλληνες υποχώρησαν και ο Δηλιγιάννης, κάτω από το βάρος της ήττας, παραιτήθηκε στις 16 Απριλίου, έντεκα μέρες μετά την έναρξη των εχθροπραξιών. Στις 5 Μαΐου, στη μάχη του Δομοκού, οι Έλληνες νικήθηκαν και πάλι. Στις 8, ο πόλεμος είχε τελειώσει ταπεινωτικά για την Ελλάδα.

Άρχισαν ατέλειωτες διαπραγματεύσεις. Ευτυχώς, οι καιροί δεν ευνοούσαν την Τουρκία. Στις 4 Δεκεμβρίου 1897, υπογράφηκε η συνθήκη της Κωνσταντινούπολης. Σύμφωνα με αυτήν, η Ελλάδα υποχρεώθηκε να πληρώσει πολεμική αποζημίωση τέσσερα εκατομμύρια τουρκικές λίρες. Η Κρήτη κέρδισε την αυτονομία της κάτω από την εγγύηση των μεγάλων δυνάμεων. Τον επόμενο χρόνο, ο πρίγκιπας Γεώργιος διοριζόταν ύπατος αρμοστής στο νησί.

1794: Εκτελείται στην γκιλοτίνα ο Ζορζ - Ζακ Δαντόν, ηγετική φυσιογνωμία της Γαλλικής Επανάστασης. Προσπάθησε να κατευνάσει την επαναστατική τρομοκρατία, που είχε εγκαθιδρύσει ο ίδιος μαζί με τον Ροβεσπιέρο, αλλά έπεσαν και οι δύο θύματά της.

1941: Στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, οι σύμμαχοι ανακαταλαμβάνουν την Αντίς Αμπέμπα, πρωτεύουσα της Αιθιοπίας.

1942: Οι Ιάπωνες βομβαρδίζουν ταυτόχρονα Φιλιππίνες και Κεϋλάνη και τορπιλίζουν το αγγλικό αεροπλανοφόρο Ερμής, στον Ινδικό ωκεανό.

1951: Τα διασημότερα θύματα του μακαρθισμού στην Αμερική, οι επιστήμονες Τζούλιους και η Εθελ Ρόζεμπεργκ, καταδικάζονται σε θάνατο με την κατηγορία ότι πουλούσαν «ατομικά μυστικά» στους Σοβιετικούς.

1962: Γνωστοποιείται ότι ο πρώην γενικός γραμματέας του παράνομου ΚΚΕ Νίκος Ζαχαριάδης, με επιστολή του, ζήτησε να επιστρέψει στην Ελλάδα και να αντιμετωπίσει τις εναντίον του κατηγορίες σε δίκη. Το αίτημα απορρίφθηκε.

1975: Πεθαίνει ο Τσανγκ Κάι Σεκ, στρατιωτικός και πολιτικός ηγέτης της Εθνικιστικής Κίνας. Το 1949, μετά την τελική νίκη των κομμουνιστών του Μάο στον πολύχρονο εμφύλιο, κατέφυγε στην Ταϊβάν. Είχε γεννηθεί το 1888.

1989: Η πολωνική κυβέρνηση νομιμοποιεί το συνδικάτο «Αλληλεγγύη» και υιοθετεί μέτρα πολιτικού εκδημοκρατισμού.

1995: Το Ισραήλ εκτοξεύει στο διάστημα τον πρώτο του κατασκοπευτικό δορυφόρο «Όφεκ 3».

1999: Η Λιβύη παραδίδει σε εκπροσώπους του ΟΗΕ τον Αμπντέλ Μπασέτ Αλί και τον Λαμέν Καλίφα Φίμαχ προκειμένου να δικαστούν στην Ολλανδία από σκοτσέζικο δικαστήριο ως ύποπτοι για την ανατίναξη, το 1988, αεροσκάφους της Παναμέρικαν, που στοίχισε 270 νεκρούς. Την ίδια ώρα δρομολογείται η άρση των κυρώσεων του ΟΗΕ εναντίον της Λιβύης.

2002: Συμπληρώνεται μια εβδομάδα αποκλεισμού του ηγέτη των Παλαιστινίων Γιασέρ Αραφάτ από τους Ισραηλινούς στο αρχηγείο του στη Ραμάλα, ενώ, μέσα σε λουτρό αίματος, οι δυνάμεις του Ισραήλ καταλαμβάνουν τη μια μετά την άλλη τις πόλεις στα αυτόνομα παλαιστινιακά εδάφη.

2007: Το κυπριακών συμφερόντων κρουαζιερόπλοιο Sea Diamond προσκρούει σε ξέρα έξω από το λιμάνι της Σαντορίνης. Χάθηκαν ένας Γάλλος τουρίστας και η 16χρονη κόρη του, ενώ, ώρες αργότερα, το πλοίο βυθίστηκε.

2012: Με τις ψήφους 164 βουλευτών του ΠΑΣΟΚ και της ΝΔ, η Βουλή εγκρίνει συμβιβασμό με την SIEMENS: Η εταιρεία είχε προκαλέσει ζημιά δύο δισεκατομμυρίων ευρώ στο ελληνικό δημόσιο και «πάτσιζε» με καταβολή 170 εκατομμυρίων και μια επένδυση 100 εκατομμυρίων.

2013: Σε ηλικία 83 ετών, πεθαίνει ο ναύαρχος ε.α. Νίκος Παππάς, πρωτεργάτης στο «κίνημα του ναυτικού» εναντίον της χούντας των συνταγματαρχών. Στις 25 Μαΐου 1973 κι ενώ το κίνημα είχε προδοθεί, οδήγησε το αντιτορπιλικό «Βέλος», του οποίου ήταν κυβερνήτης, στην Ιταλία όπου το πλήρωμα κατάγγειλε το καθεστώς των Απριλιανών και ζήτησε πολιτικό άσυλο.

## Η 5η Απριλίου στον πολιτισμό

5 Απριλίου 1896

### Οι Ολυμπιακοί αγώ νες

Από το 776 π.Χ. οπότε ξεκίνησε η μέτρησή τους, ως το 393 μ.Χ. οπότε καταργήθηκαν, πέρασαν 1169 χρόνια: Οι Ολυμπιακοί αγώνες έγιναν η κορυφαία αθλητική διοργάνωση της αρχαιότητας. Στα επόμενα χρόνια, η αρχαία Ολυμπία λεηλατήθηκε, ναοί και έργα Τέχνης καταστράφηκαν, οι προσχώσεις του Πηνειού σκέπασαν το στάδιο. Οι Ολυμπιακοί αγώνες ξεχάστηκαν.

Στα 1829, μέσα στη μέθη της ανάστασης του ελληνικού κράτους, κάποιοι Γάλλοι ξεκίνησαν ανασκαφές στην Ολυμπία. Τα ευρήματα μεταφέρθηκαν στο Λούβρο. Νέες συστηματικές ανασκαφές, Γερμανών, έγιναν ανάμεσα στα χρόνια 1875 και 1881. Ο αρχαίος χώρος αποκαλύφθηκε σε όλη του τη μεγαλοπρέπεια και μαζί καλλιτεχνήματα σπάνιας τέχνης: Ο Ερμής του Πραξιτέλη, η Νίκη του Παιωνίου, τα αετώματα του ναού κ.λπ. Ο εθνικός ευεργέτης Ανδρέας Συγγρός έβαλε βαθιά το χέρι στην τσέπη και δημιουργήθηκε το μουσείο της Ολυμπίας που τα φιλοξένησε. Και ο εθνικός ευεργέτης Γεώργιος Αβέρωφ έστειλε ένα τηλεγράφημα στο παλάτι: «Αβέρωφ δωρίζει στάδιον». Και εννοούσε την αναμαρμάρωση του Παναθηναϊκού Σταδίου.

Από το 1837, η γυμναστική μπήκε μάθημα στα ελληνικά σχολεία. Την ίδια χρονιά, έγινε προσπάθεια να αναβιώσουν οι Ολυμπιακοί Αγώνες: Στον Πύργο της Ηλείας, πλάι στην Αρχαία Ολυμπία, 25η Μαρτίου, κάθε τέσσερα χρόνια. Στα 1865, ένας νόμος μεριμνούσε για την «οριστική συγκρότηση της των Ολυμπίων Επιτροπής». Στα 1868, ο Ιωάννης Φωκιανός ανέλαβε να οργανώσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1870, που σημείωσαν τεράστια επιτυχία.

Στα 1892, ο Γάλλος βαρόνος Πιέρ ντε Κουμπερτέν (1863 - 1937) πρότεινε να διεξάγονται οι Ολυμπιακοί αγώνες ως παγκόσμιο γεγονός. Για τον σκοπό αυτό, έγινε στο Παρίσι (1894) ένα συνέδριο. Κρυφή ελπίδα του εμπνευστή ήταν οι πρώτοι αγώνες να γίνουν στη Γαλλία αλλά οι συμπατριώτες του δεν έδειξαν ενδιαφέρον. Κρυφή ελπίδα των Ελλήνων ήταν να οριστεί η Ελλάδα τόπος μόνιμης τέλεσής τους. Ανέλαβαν την πρώτη διοργάνωση και μίσησαν τον Κουμπερτέν, καθώς αποφασίστηκε οι αγώνες να γίνονται σε διαφορετική πόλη και χώρα, κάθε τέσσερα χρόνια.

Ο εκπρόσωπος της Ελλάδας στο συνέδριο, λογοτέχνης Δημήτριος Βικέλας (1835 – 1908), αποδέχτηκε την απόφαση κι έτσι η οικονομικά κατεστραμμένη Ελλάδα ανάλαβε, τιμητικά, την πρώτη διοργάνωση. Και στο καλλιμάρμαρο μια θέση ορίστηκε για τον εμπνευστή της αναβίωσης Κουμπερτέν, το όνομα του οποίου σκαλίστηκε στο μάρμαρο. Ημέρα της επίσημης έναρξης ορίστηκε η 25η Μαρτίου 1896, ανήμερα του Πάσχα (5 Απριλίου 1896, με το νέο ημερολόγιο). Μετείχαν 285 αθλητές από 13 χώρες σε τριάντα αθλήματα.

1614: Στην Αμερική, η Ποκαχόντας, κόρη του Ινδιάνου φυλάρχου Ποβαχάτεν παντρεύεται τον γαιοκτήμονα Τζον Ρολφ, σε εκκλησία του Τζεϊμστάουν.

1724: Γεννιέται ο Βενετσιάνος Ιωάννης Ιάκωβος Καζανόβα ντε Σεινγκάλτ, ίσως ο διασημότερος καρδιοκατακτητής και τυχοδιώκτης της Ιστορίας. Κατά την διάρκεια της πολυτάραχης ζωής του υπήρξε διοικητικό στέλεχος της Καθολικής Εκκλησίας, σύμβολο της πόλης των δόγηδων, αβάς, αλχημιστής, βιολιστής, κατάσκοπος και, τελικά, βιβλιοθηκάριος. Τα «Απομνημονεύματά» του έγιναν ανάρπαστα. Πέθανε το 1798.

1900: Γεννιέται ο Αμερικανός ηθοποιός Σπένσερ Τρέισι, ο πρώτος με δύο διαδοχικά Όσκαρ («Captains Courageous», 1937 και «Boys Town», 1938). Πέθανε στις 10 Ιουνίου 1967.

1908: Γεννιέται στο Σάλζμπουργκ της Αυστρίας ο αρχιμουσικός Χέρμπερτ φον Κάραγιαν. Πέθανε στις 16 Ιουλίου 1989.

1908: Γεννιέται η Μπέτι Ντέιβις που κέρδισε δύο Όσκαρ για την ερμηνεία της στις ταινίες «Dangerous» και «Jesebel», αλλά οι περισσότεροι την θυμούνται για την ταινία «Τα πάντα σχετικά με την Εύα». Πέθανε στις 6 Οκτωβρίου 1989.

1916: Γεννιέται ο Γκρέκορι Πεκ. Κέρδισε το Όσκαρ για τον ρόλο ενός νεαρού φιλελεύθερου δικηγόρου του Νότου, στην ταινία «Το Kill a Mockingbird». Πέθανε στις 12 Ιουνίου 2003.

2008: Σε ηλικία 84 χρόνων, πεθαίνει ο ηθοποιός Τσάρλτον Ίστον, πρωταγωνιστής επικών ταινιών, ανάμεσα στις οποίες και το θρυλικό «Μπεν Χουρ» που του χάρισε Όσκαρ (1959). Είχε γεννηθεί στις 4 Οκτωβρίου 1924.

2014: Η γυναικεία ομάδα υδατοσφαίρισης του Ολυμπιακού κατακτά το ευρωπαϊκό κύπελλο Len
Trophy
, νικώντας στον τελικό της Φλωρεντίας την ιταλική Φιρέντσε με 10 – 9.